
ETTER NEUMANN

ANATAS

Anatas ble funnet av undertegnede i kalkspat/kvartsganger fra Knutehove gruve vest for Kongsberg. Minerallet opptrer som orange mikrokrystaller, opp til 0,1 mm lange. Den vanligste formen er dipyramide uten utvikling av flatene (001). Anatasen opptrer sammen med kvarts, kalkspat, axinitt og kloritt. Kullblende opptrer hyppig, både som dråper på kvarts og som sekundære linsler/årer i kalkspat. Nærliggende ganger med sulfider fører ikke anatas og axinitt. Den anatasførende gangen er en av de tidligste mineraliseringene i den sølvførende paragenesen ved denne gruen.

Sæbø & Neumann (1961) beskriver et funn av anatas fra 1856, merket «Kristian Stoll», Kongsberg. De konkluderer at anatasen sannsynligvis tilhører en eldre mineralisering enn den sølvførende paragenesen. Dette nye funnet av anatas stiller spørsmålsteget ved denne konklusjonen. Etter min mening hører begge de to beskrevne anatasfunnene til en tidlig fase av den sølvførende

paragenesen i Kongsbergområdet. Alternativt eksisterer det to separate anatasførende mineraliseringer i området.

STILPNOMELAN

Stilpnomelan er funnet av undertegnede i Bjønndalen Bruks brudd ved Gjelleråsen. Minerallet opptrer som brune kuleformede krystallagregater, opp til 1 mm i diameter. Sammen med stilpnomelan opptrer også kalkspat, flusspat, albit og hornblendeasbest. Den stilpnomelanførende mineraliseringen opptrer i kalkspatganger i rombeporfyr. Et sannsynligvis beslektet mineral er også funnet sammen med stilpnomelan. Dette er fremdeles til identifisering.

Stilpnomelan er tidligere funnet i miarolittiske druserom i nordmarkitt fra et nærliggende steinbrudd (Neumann, H, 1985, Norges Mineraler, s. 203). I motsetning til disse funnene ser stilpnomelanen fra Bjønndalen Bruk ut til å være en del av den hydrotermale sidestensomvandlingen av rombeporfyr, og ikke et primært mineral i druserom i nordmarkitt.

Hans - Jørgen Berg